

Ewald Lohmann

Beuningen, 6 januari 2022

Aan de leden van de Raadscommissie Ruimte der gemeente Beuningen
Postbus 14
6640 AA Beuningen

Geachte commissieleden,

In de bijlage gelieve u mijn zienswijze aan te treffen op de Transitievisie Warmte. Dit onderwerp is geagendeerd voor uw commissievergadering van 11 januari 2022 (agendapunt 4.1) ter voorbereiding van de raadsvergadering van 25 januari 2022 (agendapunt 6.4). Helaas ben ik 11 januari 2022 niet in de gelegenheid gebruik te maken van mijn inspreekrecht noch tot bijwoning van de vergadering.

In telefonisch overleg d.d. 5 januari 2022 met uw griffier M. Hermans is besloten u mijn visie digitaal beschikbaar te stellen. Uiteraard ben ik bereid mijn opmerkingen desgewenst nader toe te lichten.

Na uw vergadering zal ik besluiten mijn zienswijze al dan niet onder de aandacht van de gemeenteraad te brengen met het oog op de voorgenomen besluitvorming van 25 januari 2022.

Een afschrift van mijn visie is tevens beschikbaar gesteld aan de redactie van De Maas & Waler. Deze uitgave heeft in november 2021 mijn ingezonden brief over dit onderwerp op de [website](#) gepubliceerd en in de [papieren uitgave](#) van 10 november 2021 onder de aandacht gebracht.

Hoogachtend,

Ewald Lohmann

Bijlagen:

1. Zienswijze Ewald Lohmann op Transitievisie Warmte gemeente Beuningen t.b.v. Commissievergadering Ruimte d.d. 11 januari 2022
2. Ingezonden brief aan de Maas & Waler november 2021.

Bijlage 1: Zienswijze Ewald Lohmann op Transitievisie Warmte gemeente Beuningen

Uit het ontwerp Transitievisie Warmte, opgesteld door de gemeente i.s.m. Royal Haskoning DHV dat voorjaar 2022 aan de Raad wordt voorgelegd blijkt het voornemen tot:

- informatie aan burgers over besparingsmogelijkheden voor ruimteverwarming;
- verdiepend onderzoek naar de aanleg van een warmtenet c.q. ‘Vervolgonderzoek ARN’.

Verder blijkt uit de Transitievisie, zoals gepresenteerd in de commissievergadering Ruimte van 2 november 2021:

- Uitsluitend wordt onderzocht een warmtenet op basis van samenwerking ARN/Vattenfall. Andere mogelijkheden waaronder bijvoorbeeld de inzet van dan wel stimulering van de inzet van warmtepomptechnologie worden niet onderzocht.
- De Transitievisie noemt de mogelijkheden tot een warmtenet voor Beuningen en mogelijk Ewijk bij voorbaat ‘kansrijk’.

Met de vaststelling van de Transitievisie doet de gemeente Beuningen mijns inziens geen recht aan de vereiste bestuurlijke en maatschappelijke zorgvuldigheid. Ook de algemeen geaccepteerde doelstelling om tot een energieneutrale gemeente te komen komt in het geding.

Mijn bezwaren:

- De gemeente Beuningen wil en moet zelfs energieneutraal worden. Dit dient wel langs ordentelijke democratische weg te verlopen met inachtneming van de belangen van de inwoner. De transitievisie schakelt vooringenomen en zonder onderbouwing door naar ‘Warmtenet’ als enige nader te onderzoeken optie.
- Onderzoek naar meer flexibele duurzame warmtebronnen waaronder – zonder uitputtend te zijn – windenergie, lokale geothermie, warmtepompen – en naar actieve stimulering van lokale energieneutraliteit is niet voorzien.
- Het onderzoek naar haalbaarheid van een gemeentelijk warmtenet is niet onafhankelijk. Dat betreft het reeds uitgevoerde deel en het voorgenomen deel. De gemeente kiest voor het eigen MARN-cluster van professionele stakeholders waaronder ARN en daarmee gelieerd Vattenfall. Belangenverstrengeling is hierin bestuurlijk en organisatorisch verankerd.
- Het onderzoek gaat uit van ARN-restwarmte. Niettemin is doelstelling van de circulaire economie juist preventie van afvalstromen, reductie van restwarmteproductie tot het absolute minimum en procesverbetering om energieneutraliteit binnen industriële activiteiten te bevorderen. Door uit te gaan van substantiële restwarmte en daarvoor zelfs vraag te creëren, ontstaat – ook voor een afvalverwerker – een perverse prikkel.
- Een warmtenet maakt gebruik van een ernstige weeffout in de energiewetgeving. De warmtetarieven zijn gekoppeld aan aardgasprijzen. Dit maakt de productie van restwarmte tot een extra perverse prikkel, haaks op 2050-energiedoelstellingen. Wetswijzigingen die weliswaar onderwerp van vrijblijvend politiek gesprek zijn zullen dit economisch model niet aantasten, temeer daar concurrentie dertig jaar lang ontbreekt.
- Het onderzoek heeft niet of nauwelijks oog voor de substantiële infrastructurele kosten. Ook op dit punt ontbreekt iedere vergelijking met alternatieven. Ter illustratie: voor de geschatte kosten (ca. 200 miljoen euro volgens toelichting in de commissie Ruimte op 2 november

2021) is de gehele gemeente te voorzien van warmtepompen.

- De transitievisie gaat al bij de keuze voor de opstellers en bestuurlijke partners en stakeholders voorbij aan mededingingsaspecten.
- De inwoner speelt geen rol in het onderzoeks- en besluitvormingsproces en dreigt zijn keuzevrijheid te verliezen.
- De inwoner dreigt financieel/economisch het kind van de rekening te worden. De inwoner heeft recht op inhoudelijke participatie en moet kunnen rekenen op een loyale balans tussen lasten en baten in de energietransitie.

Mijn aanbevelingen:

- De gemeente doet er goed aan de Transitievisie Warmte aan te houden voor nader, onafhankelijk onderzoek waarin alle aspecten, belangen en technologische alternatieven zorgvuldig in beeld worden gebracht.
- Voor nader onderzoek in zee te gaan met onafhankelijke en deskundige instituten met oog voor alle democratische, bestuurlijke, economische, juridische en technologische belangen.
- Nader onderzoek te koppelen aan een bredere, bij voorkeur nationale of zelfs Europese oriëntatie op energiebeleid met meeweging van complexe aandachtsvelden op lange termijn.
- De rechten van de inwoner borgen.

Eenzijdige inzet op het (ARN-)warmtenet, zoals uw Transitievisie, dreigt grote en langdurige schade voor de gemeenschap op te leveren. Er is mijns inziens geen goede reden voor Beuningen om de inmiddels bekende, dramatische voorbeelden van andere gemeentes na te volgen, er is juist alle reden tot bezinning. Ik breng u in herinnering dat stadsverwarmingsklanten nu al het maximum van 67 procent prijsverhoging voor hun kiezen krijgen en geen optie tot vastzetten of wisselen hebben. Ook interessant voor uw wethouder Sociale Zaken, met armoedebestrijding in de portefeuille.

Ik wens uw commissie en uw raad wijsheid en de bewoners een gezonde energietransitie.

Ewald Lohmann

Bijlage 2: Ingezonden brief aan De Maas & Waler d.d. 6 november 2021 **(Zie [Maas&Waler](#) en Melding [Maas&Waler-10 november 2021](#))**

Voorsorteren op warmtenet

Bewoner buitenspel in Beuningse warmtevisie

Per 2050 is stoken op gas taboe. Beuningen, ambitieus als altijd, wilde al tien jaar eerder de gaskraan dichtgedraaid hebben maar dat doel is als onrealistisch losgelaten en naar 2050 verschoven. Daarvoor is de Transitievisie Warmte opgesteld en 2 november 2021 door de Beuningse Raadscommissie Ruimte behandeld. Voorjaar 2022 mag de Raad er ook 'Ja' tegen zeggen.

De omschakeling van gas op alternatieve warmtebronnen heeft grote gevolgen, maar pas in de laatste fase krijgt de inwoner volgens de Transitievisie informatie. Volgens wethouder Piet de Klein (Beuningen Nu & Morgen) is dat logisch. Hij licht toe: "De gemiddelde Beuningenaar vraagt zich af waarover het gaat en zegt 'Vertel mij straks maar wat er bij mijn voordeur gaat gebeuren'".

Laten we bekijken hoe Beuningen 'straks' uw stoep en voordeur komt openbreken: alles wijst op een collectief warmtenet van ARN/Vattenfall. Amper of geen plaats voor alternatieven die waarschijnlijk duurzamer en zeker goedkoper zijn. Als ARN/Vattenfall op de stoep staan heeft de bewoner minstens dertig jaar niets meer te zeggen over leverancier, tarieven en voorwaarden. De kaarten zijn reeds geschud.

Aan het lijntje

Wie kennis neemt van de Transitievisie Warmte stelt vast dat de gemeente aan het lijntje van ARN en partners waaronder Vattenfall loopt. Bijna elk punt in de visie stuurt naar het collectieve warmtenet. Studies vinden plaats in MARN-verband (Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen, meerderheids-aandeelhouder in afvalverwerker/warmte-aanbieder ARN). De gemeente laat zich bijstaan door adviseur DHV-Haskoning dat eerder via de combi ARN en Vattenfall Nijmeegse wijken van collectieve warmte en nog meer machteloze verontwaardiging heeft voorzien. Al in 2018 concludeerde de Rekenkamer dat deze besluitvorming met onder meer aansluit- en afnameplicht 'onnavolgbaar en oncontroleerbaar' was. Na gebrekkige en vooral ontbrekende informatie zitten deze mensen tot in lengte van jaren vast aan het ARN-Vattenfall-net. Datzelfde dreigt nu in Beuningen.

Bewoner buitenspel

In de warmtevisie van Beuningen valt op dat de inwoner wel wordt genoemd als belanghebbende ('stakeholder'). Vervolgens wordt diezelfde bewoner bruusk buitenspel gezet, want het plan gaat consequent verder met alleen de 'professionele stakeholders': gemeente, DHV-Haskoning, ARN, MARN en Vattenfall.

Natuurlijk figureert de warmtepomp wel in de Transitievisie. Bijvoorbeeld bij de doelstelling om voor 2030 tien procent van de bestaande gebouwen te voorzien van een hybride warmtepomp (elektra/gas). En ook als alternatief voor een warmtenet in de woonkernen. Het blijft echter bij noemen van dit belangrijkste alternatief, zonder structureel beleidsvervolg. om snel weer door te schakelen naar de magneet die warmtenet heet. Particuliere initiatieven dienen volgens de visie te worden ondersteund, maar omdat niemand is geïnformeerd heeft ook niemand zich gemeld en daarmee is ook die verantwoordelijkheid afgevlakt.

Kanttekeningen

Een aantal kanttekeningen bij de Transitievisie Warmte van de gemeente Beuningen:

- Alle professionele stakeholders zijn verbonden met de belangen van ARN en partners, en logischerwijs voorstander van een ARN/Vattenfall-warmtenet.
- Bij keuze voor een collectief warmtenet met al dan niet duurzame warmte blijft de prijs gekoppeld aan de gasprijs.
- en is er geen vrije keuze in leverancier en geen enkele concurrentie.
- De ARN heeft momenteel restwarmte beschikbaar. Een warmtenet verleidt de afvalverwerker, om te voldoen aan de gecreëerde vraag naar restwarmte, tot zoveel mogelijk afval verstoken en daarvoor desnoods afval te importeren, terwijl de beoogde circulaire economie de afvalstroom moet beperken.
- Elke industrie dient de productie van restwarmte tot een minimum te beperken. Meestal is dit mogelijk door verbetering van procesvoering en installatiebeheer. Uitbreiding van collectieve warmtenetten levert de verkeerde prikkels, waartoe professionele stakeholders neigen.
- De aanleg en inbedrijfstelling van een collectief warmtenet voor Beuningen kost volgens de presentatie in de Commissie Ruimte ruim 200 miljoen euro. Geen probleem voor Vattenfall, want dat is verrekend in het verdienmodel.
- Voor 200 miljoen euro is het mogelijk alle 11.000 woningen in de gehele gemeente Beuningen kostendekkend te voorzien van de meest geavanceerde warmtepompinstallatie. Met een beetje doordachte aanpak kan voor dat geld de gemeente Druten er ook nog wel bij. Met de gangbare subsidieregelingen wordt het wellicht nog beter.
- Voordeel van de warmtepomp: de bewoner houdt de regie over zijn eigen huis, is écht duurzaam bezig want onafhankelijk van restwarmte of kunstmatig gegenereerde restwarmte en verlost van gekoppelde energietarieven.
- Er zijn ook 'kleincollectieve' voorzieningen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van warmtepompinstallaties voor meerdere gebouwen.

De Beuningenaar die wel, anders dan wethouder Piet de Klein denkt, reeds nu wil weten wat er bij zijn voorkeur gaat gebeuren, doet er goed aan de Transitievisie Warmte te bestuderen en de presentie van 2 november 2021 aan de Commissie Ruimte te bekijken en te beluisteren (beide beschikbaar als PDF en als complete opname toegankelijk via www.gemeentebestuur.beuningen.nl).

De conclusie kan alleen maar zijn dat de Transitievisie Warmte van de gemeente Beuningen sterk voorsorteert op het ARN-warmtenet, waarbij onafhankelijkheid en transparantie ver te zoeken zijn. Het College, met verantwoordelijk Wethouder Piet de Klein, doet er beter aan opnieuw te beginnen. Met de volgende trefwoorden: transparantie, onafhankelijkheid, informatie. De Beuningse burger is de primaire stakeholder en dient daarom correct, volledig en tijdig te worden geïnformeerd.

Ewald Lohmann
Beuningen